

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
Departament Bezpieczeństwa
Żywności i Weterynarii**

ŻWsdp-mj-087-27/12 (M⁹⁸)

Warszawa, 2012.04. 12

**Pani
Agnieszka Lechowicz
Prezes Stowarzyszenia
Obrona Zwierząt
ul. 11 Listopada 29
28-300 Jędrzejów**

Stawiana Pani Prezes,

W odpowiedzi na pismo z 15 marca 2012 r. w sprawie wyjaśnienia przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o ochronie zwierząt* (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uprzejmie informuje, że nie jest właściwe do dokonywania interpretacji przepisów ustawy. Ministerstwo może przedstawić swoje stanowisko w zakresie stosowania określonych przepisów ustawy, jednak w przypadku ewentualnego skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, należy mieć na uwadze, że sądy mogą zająć odmienne stanowisko od prezentowanego przez Ministerstwo.

Ponadto Ministerstwo uprzejmie informuje, że ustawa z dnia 16 września 2011 r. *o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2011 r. Nr 230, poz. 1373), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. została dokonana na podstawie poselskiego projektu ustawy.

Ad. 1.

Pojęcie „wylapywania” zostało użyte w ust.1 art. 11, który wskazuje, że zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wylapywanie należy do zadań własnych gmin oraz w ust. 2 tego artykułu zawierającym delegację do wydania rozporządzenia określającego zasady i warunki wylapywania bezdomnych zwierząt.

Pojęcie „odławiania” zostało wprowadzone do ustawy o ochronie zwierząt ustawą z dnia 16 września 2011 r. *o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2011 r. Nr 230, poz. 1373).

Odławianie bezdomnych zwierząt, zgodnie z art. 11 ust. 3 odbywa się wyłącznie na podstawie uchwały rady gminy, o której mowa w art. 11a.

Art. 11a wskazuje, że rada gminy wypełniając obowiązek, o którym mowa w art. 11 ust. 1, określa, w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Ust. 2 tego artykułu wskazuje jakie elementy obejmuje ten program i w pkt 3 wskazuje również odławianie bezdomnych zwierząt.

Z uwagi na to, że rada gminy wypełniając obowiązek zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywania ustanawia w drodze uchwały program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, którego elementem jest odławianie zwierząt można przyjąć, że pojęcia „wyłapywania” i „odławiania” zostało przez ustawodawcę użyte zamiennie.

Art. 11 ustawy, w ust. 3 zabrania odławiania zwierząt bezdomnych bez zapewnienia im miejsca w schronisku dla zwierząt, chyba że zwierzę stwarza poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt (Dz. U. z 1998 r. Nr 116, poz. 753) reguluje zasady i warunki wyłapywania zwierząt domowych lub gospodarskich, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie istnieje możliwość ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką zwierzę dotąd pozostawało. Rozporządzenie w § 6 wskazuje, że bezdomne zwierzęta po wyłapaniu powinny zostać niezwłocznie przewiezione do schroniska lub miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska.

W związku z powyższym nie występuje niezgodność rozporządzenia z ustawą w tym zakresie. Ustawa zakazuje odławiania zwierząt bezdomnych bez zapewnienia im miejsca w schronisku dla zwierząt zaś rozporządzenie określa sposób postępowania z wyłapanymi zwierzętami.

Ad. 2.

Przywołany w piśmie art. 11 ust. 3 ustawy w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2012 r. wskazywał, że wyłapywanie bezdomnych zwierząt oraz rozstrzygnięcie o dalszym postępowaniu z tymi zwierzętami odbywało się wyłącznie na mocy uchwały rady gminy podjętej po uzgodnieniu z powiatowym lekarzem weterynarii oraz po zasięgnięciu opinii upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt (Dz. U. z 1998 r. Nr 116, poz. 753) wyłapywanie zwierząt bezdomnych ma charakter stały lub okresowy, w zależności od treści uchwały, podjętej przez radę gminy. Zaś „rozstrzygnięcie

o dalszym postępowaniu z tymi zwierzętami” mogło ograniczać się, zgodnie z § 4 pkt 2 rozporządzenia, do przewiezienia i umieszczenia zwierząt w schronisku.

Art. 11a ust. 1 ustawy w brzmieniu przed nowelizacją ustawą z dnia 16 września 2011 r. *o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2011 r. Nr 230, poz. 1373) określał, że rada gminy mogła w drodze uchwały przyjąć program zapobiegający bezdomności zwierząt, którego elementem mogło być poszukiwanie nowych właścicieli dla zwierząt.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ustawy rada gminy musi określić w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Program ten, zgodnie z art. 11a ust. 2, zawierać ma obok elementów takich jak odławianie bezdomnych zwierząt i zapewnienie im miejsca w schronisku dla zwierząt także obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt oraz poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt.

W związku z powyższym można uznać, że po nowelizacji ustawy rozstrzygnięcie o dalszym postępowaniu ze zwierzętami bezdomnymi stało się koniecznym elementem programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt wprowadzanych w drodze uchwał rad gmin.

Wymieniony w art. 11a ust. 2 pkt 1 wymóg zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku oznacza konieczność tworzenia przez gminy schronisk dla bezdomnych zwierząt lub podpisywanie stosownych umów z już istniejącymi podmiotami w celu zapewnienia odpowiednich warunków bezdomnym zwierzętom spełniających wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. *w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt* (Dz. U. z 2004 r. Nr 158, poz. 1657).

Ad. 3.

Art. 6 ust. 1 ustawy wprowadza zakaz zabijania zwierząt, od którego ustawa wymienia szereg wyjątków. Pojęcie „*bezpośredniego zagrożenia*” zostało użyte w pkt 5 i odnosi się do usuwania osobników bezpośrednio zagrażających ludziom lub innym zwierzętom, jeżeli nie jest możliwy inny sposób usunięcia zagrożenia. Wyjątek ten pozwala na zabicie zwierzęcia w sytuacjach zagrożenia dotyczącego wprost ludzi lub innych zwierząt.

Zaś pojęcie „*poważnego zagrożenia*” pojawia się w art. 11 w ust. 3, który zabrania odławiania zwierząt bezdomnych bez zapewnienia im miejsca w schronisku dla zwierząt, chyba że zwierzę stwarza poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt. „*Poważny*” zgodnie z internetowym słownikiem języka polskiego PWN (<http://sjp.pwn.pl>) to między innymi: „*mający zasadnicze znaczenie*” oraz „*budzący obawy, groźny dla życia; też: skomplikowany, obarczony dużym ryzykiem*”.

Ustawodawca używając niedookreślonych pojęć dał możliwość reagowania w różnych indywidualnie ocenianych przypadkach. Nie jest możliwe zawarcie w ustawie zamkniętych katalogów sytuacji, wyczerpujących wszelkie możliwe do zaistnienia przypadki, w których dopuszczalne byłyby określone w ustawie działania. Oceny czy dany przypadek kwalifikował się do „bezpośredniego” czy „poważnego” zagrożenia może dokonać sąd, do którego trafi sprawa w tym zakresie, rozpatrując konkretne zaistniałe warunki i okoliczności.

Ad. 4.

Zgodnie z art. 11a rada gminy określa w drodze uchwały program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, który obejmuje m.in. opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie.

Art. 4, który zawiera definicje pojęć używanych na potrzeby tej ustawy, w pkt 21 zawiera definicje "zwierząt wolno żyjących (dzikich)", za które rozumie się zwierzęta nieudomowione żyjące w warunkach niezależnych od człowieka.

Koty z pewnością należy uznać za zwierzęta udomowione, tak więc należy je zaliczyć do zwierząt domowych czyli tradycyjnie przebywających wraz z człowiekiem w jego domu lub innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywanych przez człowieka w charakterze jego towarzysza. Definicja zawarta w art. 4 pkt 17 ustawy nie zawiera katalogu gatunków zwierząt uznanych za domowe, jednak koty spełniają wszelkie przedstawione w definicji przesłanki.

Można przyjąć, że ustawodawca wskazując, że program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt ma objąć opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie, **wyłączył je z kategorii zwierząt bezdomnych**, za które zgodnie z art. 4 pkt 16 rozumie się zwierzęta domowe lub gospodarskie, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawały.

W związku z tym można uznać, że celem ustawodawcy było, by wolno żyjące koty, które stanowią element ekosystemu miejskiego, a ich obecność zapobiega rozprzestrzenianiu się gryzoni (myszy i szczurów), nie były wyłapywane i umieszczane w schroniskach dla zwierząt, lecz by stwarzać im warunki bytowania w miejscach ich dotychczasowego przebywania. Nie jest jednak zasadne uznanie wszystkich bezdomnych kotów za koty wolno żyjące.

z poważaniem

DYREKTOR DEPARTAMENTU
[Podpis]
Wojciech Wojtyra